

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๓

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อากาศร้อนมาก อากาศร้อนแต่ใจไม่ร้อน ถ้าใจร้อน ร้อนเป็น ๒ เท่านะ โลกมัน
เร่าร้อน ถ้าโลกเร่าร้อน เราอยู่กับโลกเห็นไหม ถ้าโลกร่มเย็นเป็นสุข เราก็ร่มเย็นเป็นสุข
ไปด้วย ถ้าโลกเร่าร้อน เห็นไหม เหมือนกรณี อย่างเช่นเรานี่ ใครมาเห็นเข้าก็จะบอกว่า
รับไม่ได้นะ กิริยาแรงมาก

เราก็บอกว่า เวลาไฟไหม้นี้ เวลาไฟไหม้ เราจะเตือนคนไฟไหม้ เห็นไหม เวลาไฟ
ไหม้ มันไหม้บ้าน ไหม้เรือน ไหม้ทุกอย่างเราเสียหายหมดคนนะ แต่ถ้าเขาซ่อมไฟไหม้ เขา
ซ่อมต่างๆ อาการซ่อม มันทำอย่างไร มันก็ไม่เหมือน แต่ถ้าเราเห็นไฟไหม้บ้านเรา มัน
ไฟไหม้บ้าน ไฟจะไหม้ลามไปคนอื่นไป คนอื่นไป แล้วเราเตือนเขาเราบอกว่าบ้านเขา
ไฟไหม้ ให้เขาระวังตัว ให้ขนทรัพย์สินออกไป อาการอย่างนั้น อาการจะต้องนุ่มนวล
ไหม

อันนี้ก็เหมือนกัน เวลาธรรมออกมาจากใจ มันออกมาจากใจนะ มันอัดออกมา
จากใจ มันเห็นโทษ เห็นโทษของกิเลส เห็นโทษของตัณหาความทะยานอยาก เวลามัน
ออกมาจากใจ กิริยามันออกมาด้วยความจริงจังใจ กิริยาจริงจังแต่ก็บอกว่ากิริยาอย่างนี้มัน
ใช้ไม่ได้ กิริยามันใช้ไม่ได้

อาการของคนไฟไหม้ อาการของคนประสบอุบัติเหตุ ถ้าเขาช่วยเหลือเรา คุณสิ เรา
เห็นคนประสบอุบัติเหตุจะจนอาการหนัก คนช่วยเหลือจะตกอกตกใจมากเลย เพราะ
อะไร เพราะเขารู้ถึงโทษของมัน ถ้าเรารู้โทษของมันว่าถ้าเราทำซักรึเข้าไป มันจะเสียหาย
มาก ถ้าเรารีบชวนขวย ถ้าเราทำคนไข้คนที่ประสบอุบัติเหตุ นั้น เขาจะรอดชีวิตจากการ
ประสบอุบัติเหตุ

อันนี้ก็เหมือนกัน เวลาที่กิเลสมันจี๋หัวใจของเรา เราไม่รู้หรอก เวลาพูดไป เราก็กินมันนวลกัน มันนวลกัน พอแสดงกิริยาที่รุนแรงออกมา เราก็กินไม่ได้ กินไม่ได้ เวลาผลของมันล่ะ เรื่องอย่างนี้มันเป็นเรื่องทีละเอียดย่อย

อย่างโลกปัจจุบันนี้ คุณสังคมชิ สังคมมันมีเหลื่อมล้ำต่ำสูง เป็นเรื่องธรรมดาณะ สังคมเหลื่อมล้ำต่ำสูง เพราะอะไร เพราะเวลาเกิดเวลาตาย คนหนึ่งเกิดชาติหนึ่งเป็นเศรษฐี แต่คนนั้นเกิดเป็นคนทุกข์คนเข็ญใจ มันจะเวียนไปอย่างนี้ มันเป็นเรื่องของบุญของกรรมเห็นไหม

เวลาหลวงตาออกมาช่วยโลก มีคนติเตียนมาก ติเตียนว่า เอาเงินของคนจนไปช่วยคนรวย เพราะสิ่งที่ทำให้เศรษฐีก็เป็นอย่างนี้ มีแต่คนรวยทำให้เสียหาย คนจนไปทำอะไรด้วย แล้วทำไมต้องไปเรียกรคนจนมาช่วยคนมั่งมี นี่เวลาคิด คิดแบบโลกเห็นไหม

แต่หลวงตาบอกเลย บอกว่า สิ่งที่เราช่วยโลกนี้ คนเห็นแต่วัตถุ แต่เขาไม่เห็นถึงหัวใจ เวลาคนทุกข์ร้อน คนจนก็ทุกข์ร้อน คนรวยก็ทุกข์ร้อน ทุกข์ร้อนไปทั้งนั้นแหละ ความทุกข์ร้อนอันนั้นเห็นไหม เห็นสิ่งที่เอาเป็นวัตถุมาช่วยโลกนี้ เนี่ย มันช่วยกันเพื่อเสริมเป็นกำลังใจ แต่สิ่งที่ท่านต้องการ เห็นไหม การเสียสละอันนั้น การกระทำอันนั้น มันเป็นบุญกุศลของคนๆ นั้น เป็นบุญกุศล คนนั้นเป็นผู้เสียสละ คนนั้นเป็นผู้กระทำ ใจใหม่

โลกก็เหมือนกัน คนทุกข์คนเข็ญใจ ปัญหาสังคมมันมีทั้งนั้นแหละ แต่ปัญหาสังคมนี้ คนจะมาช่วยเหลือสังคมด้วยความที่เป็นจริง กับคนเอาสิ่งที่เป็นปัญหาสังคมนั้นมาเป็นประโยชน์ของตนเอง สิ่งนั้นเป็นความขาดแคลนไปหมด คนทุกคนก็ว่าขาดแคลนทั้งนั้นแหละ แต่ขาดแคลนแล้วการช่วยเหลือขาดแคลนนั้น ช่วยเหลือด้วยอะไร ปล่อยให้ปลาเขากินกับสอนวิธีการจับปลา มันแตกต่างกันไหม ถ้าเขามีวิชาการ มีวิชาชีพของเขา เขาหาอยู่หากินไปตลอดชีวิต เขายังเอาชีวิตรอดได้ เราสงสารเขา เราจะไปช่วยเหลือเจ๊อจานเขา เราจะช่วยเหลือเขา เอาปลาไปให้เขา เขากินมือเดียวก็หมดแล้ว

สิ่งที่เราช่วยเหลือเขา เราจะช่วยเหลือเขาได้อย่างไร คนทุกข์คนเข็ญใจมันก็ขาดแคลน ความขาดแคลนทุกคนก็ต้องแสวงหาทั้งนั้นแหละ สิ่งใดที่จะมีคุณค่าในชีวิตของเขา อันนั้นเป็นมุมมองของเขานะ คุณสิ เวลาคนทุกข์คนเข็ญใจนะ ถ้าไม่อดก็ไม่อยาก ถ้า

ไม่ทุกข์ก็ไม่ยาก เวลาอดมันอยากมาก เวลามันทุกข์ขึ้นมาะ มันบีบคั้นตัวเองนะ แต่ถ้าเราไม่เคยทุกข์ไม่เคยอดไม่เคยอยาก เราจะไม่รู้สึกลักษณะนั้นเลย ความทุกข์อันนั้นมันขาดแคลน ความขาดแคลนอันนั้นมันบีบคั้นหัวใจ ให้หัวใจมันเร่าร้อนนัก พอหัวใจมันเร่าร้อนนะ สิ่งนั้นมันก็มีคุณค่าเห็นไหม

แต่เราถ้าไม่ทุกข์ไม่ยากขึ้นมาะ สิ่งนั้นเราจะเห็นเป็นของเล็กน้อย เห็นไหม มุมมองของสังคม มุมมองของโลก มุมมองของจิต มันแตกต่างกัน ถ้ามันแตกต่างกัน เราจะมีจุดยืนอย่างไร นี่พูดถึงโลกร้อน เห็นไหม ความเร่าร้อน ถ้าเรามีสติเรามีปัญญาของเราเนี่ยมันผันทนนไป

เวลาธรรมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนะ บอกว่านี่เป็นผลของวิญญูะ เหมือนคนอยู่บนกลางทะเลทราย เดินจนไม่มีทางจะไป แล้วล้มลง แล้วมองไปข้างหน้า ทางมันยังต้องไปอีก คุณคิดว่า มันทุกข์ลำบากขนาดไหน นี่คือผลของวิญญูะ

แต่เราเกิดมาในวิญญูะแล้ว เราเกิดมาด้วยบุญกุศล เกิดเป็นมนุษย์ เห็นไหม คุณเกิดเป็นชนชั้นต่างๆเห็นไหม ก็ดูถูกดูแคลนกัน แต่นี้ก็เหมือนกัน เราเกิดเป็นมนุษย์ สัตว์ต่ำต้อยกว่าเรา ทุกอย่างมันต่ำต้อย แล้วเนี่ยกิเลสที่มันเหยียบให้หัวใจเรต่ำต้อยลงไป หัวใจนี้ เรามีสติปัญญาทันไหม ถ้าเรามีสติปัญญาทัน เห็นไหม คนทุกข์คนเข็ญใจ เขาเสียสละเพื่อสังคม เพื่อสภาวะแวดล้อม เพื่อความมั่นคงของชาติ นี่ครูบาอาจารย์ท่านทำอย่างนั้น

แต่เวลาคนคิดแบบโลก เห็นไหม สิ่งนั้นนะ เวลาคนจะช่วยเหลือเจือจาน ท่านพูดบ่อย “เราไม่ต้องการห้ำบาทลืบบาท แต่ต้องการน้ำใจจากคนทั้งชาติ” เขาก็มีส่วนร่วมในการฟื้นฟูขึ้นมา ถ้าเขาฟื้นฟูขึ้นมา ความฟื้นฟูนั้นมันอิมใจไหม อย่างเรานี้ เรามีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการกระทำต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ เรามีความสุขใจไหม กับที่เขายกชาติกัน เขาช่วยเหลือเจือจานกัน ให้อะไรไม่มีสิ่งใดตอบแทน ไม่มีสิ่งใดไปร่วมมือกับเขาเลยนี้ ในหัวใจเราคิดอย่างไร

เราอาศัยนะ เราอาศัยอยู่ในประเทศชาตินี้ แต่เขาช่วยเหลือเจือจานกัน แล้วเราไม่มีการกระทำอันนั้นเลย ในหัวใจเราคิดอย่างไร

ความลับมันไม่มีในโลก เห็นไหม มันเป็นการกระทำของเราทั้งนั้น ถ้าเราทำจริงของเราขึ้นมา มันจะเป็นประโยชน์กับเราขึ้นมา แล้วถ้าผู้นำที่ดี สิ่งใดที่เป็นประโยชน์กับเขาจริง เห็นไหม ไม่ใช่เขาก็ทุกข์จนเจ็บใจกันอยู่แล้ว ยังจะเอาสิ่งนั้นมาเป็นข้ออ้างเอาสิ่งนั้นมาบังหน้า แต่เรามีความเฉลียวใจ อันนี้ใช้ไม่ได้ แต่ถ้าคนที่เห็นไหม เขาไม่ได้ทำเพื่อตัวเขา เขาทำเพื่อสังคม เพื่อประเทศชาติ สิ่งที่เราทำ เห็นไหม เพื่อประโยชน์ อันนี้สำคัญ อันนี้เป็นธรรม

สิ่งที่เป็นธรรมนะ แต่คนมองไม่มองเป็นธรรม มองแต่วัตถุ มองแต่ความเป็นไปของโลก เห็นไหม มันก็มีการเอาวัดเอาเปรียบกันเป็นธรรมดา ถ้าเรามีการเสียสละ คนจนก็เสียสละ คนรวยก็เสียสละ การเสียสละนั้นมันจะเป็นการเอาวัดเอาเปรียบใครละ เราเสียสละเพื่อใคร เราก็กินเสียสละไป โลกก็ได้ผลประโยชน์อันนั้นตอบแทนแล้ว กับสิ่งที่เราเสียสละออกไป บุญกุศลของเรา

เห็นไหม พระโพธิสัตว์เกิดมาเพราะเหตุใด ชาติ เวลาเป็นลิง เป็นหัวหน้าลิง เขาจะฆ่า ก็เสียสละชีวิตเลย ทอดตัวเป็นสะพานให้ลูกน้องข้ามไปก่อน สุดท้ายก็เอาตัวรอดได้ จะเป็นอะไรก็แล้วแต่ ผู้เสียสละเพื่อคนอื่น โลกเขาได้อยู่แล้ว เวลาที่เสียสละ สิ่งนี้เป็นบารมีธรรม เห็นไหม “กลิ่นของศีลหอมทวนลม” กลิ่นของการเสียสละอันนั้น กลิ่นของการกระทำอันนั้น นี่บารมีมันเกิด ชาติ บางคนเขามีอำนาจวาสนา มีศรัทธาบรรดาศักดิ์ แต่ไม่มีบารมี เห็นไหม ไปอยู่คนเดียว เค้า ร้อนๆ ไปคนเดียวด้วยไม่มีอำนาจวาสนา ถ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมา เห็นไหม บารมีมันเกิดอย่างนี้ ถ้าบารมีมันเกิดอย่างนี้ การเสียสละอันนั้น ทุกคนจะเสียสละกันหมด แต่ผู้นำ ผู้ที่ทำเป็นธรรม แต่ความเป็นธรรม เห็นไหม

เรื่องของโลกทุกคนมีกิเลสหมด คำว่า “มีกิเลส” คนจะคิดได้มากคิดได้น้อยเป็นเรื่องของสังคมนะ ถ้าสังคมเป็นไปอย่างนั้น ถ้าเราเกิดในสังคมนั้น เกิดในประเทศอันสมควร เกิดกับพ่อแม่ที่สมควร เกิดกับพ่อแม่ที่มีสัมมาทิฐิ พ่อแม่ที่พาเราไปในทางถูกต้อง ทางที่ดีงาม เกิดในสังคมที่ถึงคราวถึงวาระของมัน สังคมจะปรับตัวของมันไป

เหมือนโลก โลกนี้เป็นอินไทย มันจะปรับตัวของเราเป็นอย่างนี้ เขาตื่นตื่นกันว่า “โลกแตก” เห็นไหม มันเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ความเปลี่ยนแปลงของโลกมันจะปรับตัวของมันไป ถึงคราวถึงวาระที่กรรมมันสมควรของมัน เราจะไปเกิดในวาระนั้น

เห็นไหม เกิดในที่ไหน เกิดในสภาวะอย่างไร นั่นละประเทศอันสมควร อันนั้นคือประเทศของโลก แล้วประเทศของธรรมละ ถ้าเกิดในประเทศอันสมควร โลกเขาเร่าร้อน แต่ถ้าจิตใจของเรามีหลักมีเกณฑ์ เห็นไหม เราไม่เป็นเหยื่อใจ ไม้จั่นเราก็เป็นเหยื่อของโลกนะ โลกจะดึงเราไป

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ในธรรม เห็นไหม เวลาเกิดมาก็ถือค้อนไฟมาคนละค้อน คนละท่อน ถือไว้มันก็มีความร้อนของมัน แต่มันให้แสงสว่างนะ โลกเราก็บ่นว่า “ร้อน ร้อน” เห็นไหม แต่คราวนั้น มีผู้เป็นมหาบุรุษองค์หนึ่ง ได้ทิ้งค้อนไฟค้อนนั้นไปแล้ว และยังประกาศให้ประชาชนทิ้งค้อนไฟนั้น

นี่ก็เหมือน ทิ้งความร้อนในหัวใจ ทิ้งความเร่าร้อนในหัวใจไปแล้ว แต่โลกเขาเร่าร้อนเพราะเขายังถือค้อนไฟกันอยู่ เพราะอะไร เพราะเขาตัดดวง เขาทำเพื่อผลประโยชน์ของเขา แต่นี่ถ้าเป็นประโยชน์ทางธรรม มันก็คือประโยชน์ทางสังคม ประโยชน์ของเขาด้วย ประโยชน์ของประเทศชาติด้วย ประโยชน์ของทุกๆ คนด้วย “ประโยชน์” ทุกคนก็ต้องการทั้งนั้น แต่ถ้าเขาตัดดวงผลประโยชน์ของเขา ด้วยความเห็นแก่ตัวของเขา ด้วยความฉ้อฉลของเขา เห็นไหม ถ้าด้วยความฉ้อฉลของเขา แต่ไม่ได้สร้างความทุกข์ร้อนให้ใคร มันก็อีกเรื่องหนึ่งนะ แต่ถ้ามันฉ้อฉลด้วย แล้วยังสร้างความทุกข์ร้อนให้เขาอีกด้วย เห็นไหม

พระโพธิสัตว์สร้างแต่คุณงามความดี สร้างแต่บารมีธรรม แต่นี่เขาก็สร้างเหมือนกัน สร้างบาปอกุศลของเขา ในปัจจุบันก็ร้อนนะ โลกร้อนอยู่แล้ว แต่คนทำมันจะร้อนในหัวใจ ในหัวใจจะร้อนนะ มันปิดใครไม่ได้ อยู่ มันคับแค้นใจ

ดูสิ พระเทวทัต ถึงที่สุดพระเทวทัตยังสำนึกตัวได้ จะไปขอขมาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เข้าไปยังไม่ถึงก็โดนธรณีสูบไป ถึงคางอยู่กับดิน คางอยู่กับดินนี้ เพราะมันยังเห็นได้ใช้ไหม ก็ถวายอันนี้กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากำลังอยู่ในเขตวัน อยู่ในวัด แต่นี้อยู่ข้างนอก แต่ด้วยเจตนาอันนั้นถวายอันนั้นมันก็ฝังใจไป ฝังใจตรงไหน ฝังใจตรงที่ว่าเรามีอะไรเป็นปมในหัวใจเราอยู่ใช้ไหม แล้วถ้าเราได้เคลียร์ปมที่อยู่ในหัวใจนั้น เราจะสบายใจไหม

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่ได้ทำไว้กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยเล่ห์ ด้วยกล เห็นไหม พระเทวทัตบอกว่า “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชราแล้ว ไม่ต้องปกครองสงฆ์ ข้าพเจ้าจะปกครองเอง” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไม่ให้นะ แล้วขอพร ๕ อย่าง ให้พระต้องบิณฑบาตเป็นวัตร อยู่โคนไม้เป็นวัตร ถือผ้า ๓ ผืนเป็นวัตร ฟังดูมันก็เคร่งครัดสินะ แต่มันเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงตรัส “ชุดงควัตร” ไว้ เห็นไหม ให้อยู่โคนไม้ ๘ เดือน เพราะในหน้าฝนไม่ให้ อยู่ สิ่งที่บิณฑบาตเป็นวัตร ถ้าใครพอใจก็ให้ทำ ถ้าใครไม่พอใจก็ไม่ต้องทำ

เพราะคนเราเกิดมา มันแตกต่างกันหลากหลาย จริตนิสัยของคนไม่เหมือนกัน ความเห็นของคนไม่เหมือนกัน ความเข้มแข็ง อุดมการณ์ในชีวิตของคนไม่เหมือนกัน ใครมีอุดมการณ์ที่เข้มแข็ง อุดมการณ์ที่จะทำให้ถึงที่สุด จะถือชุดงควัตร ก็อีกเรื่องหนึ่ง อุดมการณ์ของเราก็ถึงที่สุดอยู่ แต่การกระทำของเราได้ปานกลาง เราก็ทำอย่างนั้นก็ได้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกว่าไม่อนุญาต นี่ไง เวลาพระเทวทัตขอนี้ ถ้ามองทางวัตถุ โอ้โฮ ! ของดีทั้งนั้นเลย ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่อนุญาติซักอย่างหนึ่งเลย แต่ถ้าอนุญาติไป ศาสนาจะไม่มาเป็นอย่างนี้ “มัชฌิมาปฏิปทา” ใครเข้มแข็งก็ให้ทำได้ ใครปานกลางก็ทำได้ ใครอ่อนแอก็สร้างบุญบารมีเอา คือ มาบวชในศาสนาแล้วสร้างบุญญาริการเอา ไว้เพื่อข้างหน้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่อนุญาต

ถ้ามองทางวัตถุ ก็จะบอกว่า “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ เห็นแก่ตัว ไม่เห็นแก่สังคม” แต่ความจริงเห็น เห็นถึงจริตนิสัย เห็นถึงความคิดในหัวใจ เห็นถึงอำนาจวาสนาของคน แต่ถ้ามองทางวัตถุ ก็เห็นกันแต่ร่างกายไซ้ใหม่ ถ้าง่ายมันเป็นประโยชน์ไซ้ใหม่

สิ่งต่างๆ นี้โลกมองไปอย่างหนึ่ง ชรรมะมองไปอีกอย่างหนึ่ง

สิ่งที่พระเทวทัตได้ทำกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระเทวทัตก็รู้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็รู้ แต่สังคมไม่รู้ด้วย สมัยนั้นยังไม่รู้ด้วยหรอก แต่พอผ่านไปแล้วเห็นไหม นี่ก็เหมือนกัน เวลาครูบาอาจารย์เตือนนะว่า “ไฟใหม่”

ไฟไหม้อะไร ไฟไหม้วันเวลาของเราไปไง ไฟไหม้ชีวิตเราไปนะ วันเวลาที่เรา
ได้มา มันใหม่โอกาสใหม่ชีวิตเราไป

สิ่งนี้เตือนไว้ตลอด เวลาออกมามันออกมาจากใจ สิ่งนี้เป็นปัจจุบันธรรม พอ
เตือนขึ้นมา ก็ว่ากิริยามันรุนแรง รุนแรงเพราะมันเป็นภัยไง ถ้าแสดงธรรมนะจะเป็น
อย่างนั้น

คุณสิ เวลาหลวงตาท่านอยู่กับหลวงปู่มันนะ หลวงตาท่านว่าอย่างนั้น หลวงปู่มัน
อยู่กับเหมือนพ่อเหมือนลูกนะ หลวงปู่มันเวลาพระอุปัฏฐาก คนเราชราภาพแล้วต้องมี
คนดูแลนะ ก็ซึ่งคุณค่าน้ำใจนะ อาจารย์วัตร อาคันตุกวัด อะไรต่างๆ นี่ สิ่งนี้มันมีค่า
น้ำใจ ค่าน้ำใจอยู่กับพ่อกับลูก หลวงตาท่านพูดอยู่ แต่ถามธรรมะไม่ได้นะ พอหันเข้า
ธรรมะนี่ เบี่ยง ! เบี่ยง ! เพราะอะไร เพราะมันเป็นความจริง ไม่มีสิ่งใดที่จะมาทอน
ให้คุณค่ามันน้อยลงได้ สัจจะมันคือสัจจะ มันไม่มีพ่อกับลูก มันไม่มีทุกอย่าง นั่นแหละ
มันสัจจะความจริงอันเดียวกัน ใส่ทันทีเลย แต่เวลาพ้นจากธรรมะไปแล้วนะ โอ้...โอ้...
เหมือนเดิม นี่เวลาเป็นเรื่องของโลก

นี่ถึงบอกว่า ความจริงคือความจริง ถ้าความจริงต้องให้เป็นความจริง ความจริง
มันเป็นอย่างนั้น เราจะเอาเรื่องของโลกเข้าไปมีส่วนร่วมไม่ได้ ถ้าเข้าไปมีส่วนร่วมแล้ว
สิ่งนั้นมันจะอ่อนแอไป นี่พูดถึงว่า ความร้อน ความเข้าใจ ความอะไรต่างๆของเรา
ธรรมะมันเป็นอย่างนี้ สิ่งที่หัวใจมันจะสัมผัส มันสัมผัสอย่างนี้

เราเกิดมาในโลก เราจะช่วยเหลือเจือจานกันนะ เราเพื่อแผ่กัน เสียสละกัน เพื่อ
ความร่มเย็นเป็นสุข แต่ถ้าหัวใจนี้ ถ้าความจริงเข้าไป มันเสมอกันหมดใจ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “พระอรหันต์มีค่าเท่ากันหมดเลย” องค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ สาวก-สาวณะก็เป็นพระอรหันต์ แต่
อำนาจวาสนาบารมีมันต่างกัน มันต่างกันเพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้า สร้างมาตั้งแต่เป็นพระโพธิสัตว์มหาศาล ๔ อสงไขย

อย่างพวกเรานี้ปากกัศดินดิบ แล้วเวลาทำขึ้นมา ก็อยากเอามรรคเอาผล ถ้าจะเอามรรคเอาผล มันก็ต้องมีความตั้งใจ มีความจงใจ เราสร้างของเรา ถ้าเราประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมาแล้วมันไม่ถึงที่สุด อันนี้ก็เป็นการอานาจวาสนาบาปมี

เราเกิดมามีโอกาสแล้ว เราต้องใช้โอกาสนั้น เราเกิดเป็นมนุษย์แล้วได้พบพระพุทธศาสนา เราได้บวชได้เรียน แล้วเราได้ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา อันนี้มันเป็นประสบการณ์ชีวิตทั้งนั้น เป็นของมีคุณค่า สิ่งที่ทำมาแล้วมันฝังลงใจหมด ทำดีก็แล้วแต่ ทำชั่วก็แล้วแต่ มันอยู่ที่หัวใจของเรา เพราะมันออกมาจากเจตนา ออกมาจากภวสวะ ออกมาจากภพ สิ่งนั้นเก็บข้อมูลไว้ทั้งหมด อันนี้เป็นประโยชน์ของเราตลอดชีวิต เอามาเตือนเราตลอดเวลา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกไว้แล้ว “ผู้ที่มีสติ แม้แต่วินาทีเดียว ดีกว่าคนที่ขาดสติทั้งร้อยปี” เรามีสติปัญญาของเรา เราได้ประสบการณ์ของเรา เราจะเอามาใช้เตือนสติของเรา ถ้าสติเราดี เห็นใหม่ เราจะไม่ประมาทในชีวิต เราจะไม่ประมาทในสิ่งต่างๆ เราจะมีประโยชน์ในชีวิตของเรา เพื่อทำคุณงามความดีกับเรา เพื่อเรา เหวี่ยง